Vuoden 2026 luonnontuotteet: vadelma, sikurirousku ja keto-orvokki.

Luonnonmarjojen poiminnan ja luomukeruun nykytila Suomessa

Luonnontuotepäivät 28.10.2026, Rovaniemi

Birgitta Partanen

Euroopan unionin osarahoittama

Ajankohtaista: thaipoimijoiden viisumit

Kesän metsämarjasato uhkaa jäädä keräämättä

Metsämarjat uhkaavat jäädä tänä kesänä keräämättä – uudet viranomaiskäytännöt vaikeuttavat kausityövoiman viisumihakua

Lehdistötiedote 30.4.2026

Yllättäen tiukentuneet viranomaiskäytännöt Thaimaasta saapuvien kausityöntekijöiden osalta uhkaavat kesän marjasadon korjuuta. Suomalaiset metsämarja-alan yritykset odottavat Suomeen satokaudeksi yhteensä 3200 thaimaalaista kausityöntekijää, mutta tällä hetkellä on epävarmaa, ehditäänkö edes murto-osa viisumimuodollisuuksista käsitellä ennen marjojen kypsymistä.

Lähde: https://tyonantajat.fi/ajankohtaista/lehdistotiedote-30-4-2026/

Kuinka kävi satokaudella 2026?

- Vain 123 poimijaa sai viisumin
- Ulkomaisia poimijoita toimi lisäksi marjalain mukaisesti organisoidusti keruuleireillä
- Jokaisenoikeuksilla kerättiin marjoja ennätyksellisen paljon, sekä suomalaisten että Suomessa asuvien tai oleskelevien ulkomaalaisten toimesta ja myös myyntiin
- Paljon uusia yrityksiä ja uusia ostopisteitä ja –autoja
- Osa marjoista vietiin suoraan tuoreena ulkomaille
- Suoramyyntikauppa vahvistui entisestään

Keskitytään tulevaisuuteen!

- Tärkeintä on nyt varmistaa, että
  - Luonnonmarja-ala jatkossa toimii vastuullisesti
  - Kaikki alan toimijat tuntevat lainsäädännön ja noudattavat sitä
  - Valvonnan riittävät resurssit on varmistettu
  - Viranomaisyhteistyö, viestintä ja prosessit toimivat sujuvasti ja oikea-aikaisesti, mahdollistaen ennakoinnin ja valmistautumisen tulevaan kauteen
  - Saadaan luonnonmarjojemme arvo ja arvostus niille kuuluvalle tasolle

Mitä keinoja voimme käyttää?

- Maaseudun työantajaliiton (MTA) Turvallisen rekrytoinnin työryhmä on yhdessä maaseutualojen järjestöjen kanssa laatimassa Maaseutualojen toimenpideohjelmaa työperäisen hyväksikäytön kitkemiseksi
- Kaikki alaan liittyvät viranomaistahot koolle yhdessä alan toimijoiden kanssa heti kauden päätyttyä -> selvät pelisäännöt ja ohjeistus
- Marjalain päivitystarpeiden tarkastelu ja toimenpiteiden käynnistäminen
- Koko luonnonmarjaketju, mukaan lukien jalostus ja kauppa, tiiviimpään yhteistyöhän ja varmistamaan kotimaisen marjan käytön edellytykset
- Pohjoismainen yhteistyö
- Marjojen laadun ja koko ketjun vastuullisuuden ja kestävyyden osoittaminen eri keinoin, mm. luomu ja nimisuojajärjestelmä

Nimisuojajärjestelmällä lisäarvoa

- Euroopan unionilla on maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden nimiä suojaava EU:n nimisuojajärjestelmä, jonka puitteissa elintarvikkeiden nimet voidaan suojata alkuperänimityksinä (SAN), maantieteellisinä merkintöinä (SMM) tai aitoina, perinteisinä tuotteina (APT). https://aitojamakuja.fi/nimisuoja/
- Se on luomun tavoin EU:n laatujärjestelmä, jonka menekinedistämiseen panostetaan merkittävästi EU:ssa, sekä EU:n sisällä että kolmansissa maissa
- Nimisuojan tavoitteena on lisätä tuotteiden tunnettuutta ja helpottaa niiden markkinointia.
- Maantieteellisellä merkinnällä suojattujen tuotteiden myyntihinnat ovat EU:ssa keskimäärin kaksinkertaisia verrattuna vastaaviin rekisteröimättömiin tuotteisiin.
- **Valmistelussa on ollut Pohjoismainen mustikka ja puolukka, nyt mahdollisesti Pohjoismaiset luonnonmarjat**
- EU:ssa suojattunoin 3900 tuotetta, Suomessa 18 – eAmbrosia-rekisteri
- **Kainuun rönttönen, Suomalainen Hedelmäliköori/Suomalainen Marjaliköori, Savolainen mustikkakukko, kaikki (SMM)**
- GIFT - Geographical Indication boosting Food, Non-food and Tourism sectors in Northern areas https://www.interreg-npa.eu/projects/gift/

RAVINTOLA

RAVINTOLA
NIINIPUU

RAVINTOLA
NIINIPUU

Luomukeruu 2.0 – digillä tehoa -hanke

- Kesto 1.5.2026–30.4.2027, toteutusalue Kainuu ja Pohjois-Pohjanmaa
- Toteuttajat Arktiset Aromit ry ja Osuuskunta Kaamoskehrä/Eija Vuorela
- Rahoitus Euroopan maaseuturahasto 2023–2027/Pohjois-Suomen EVK
- Selvitään Luomu 2.0 toimeenpanosuunnitelman tavoitteiden mukaisesti digitalisaation hyödyntämismahdollisuuksia luomukeruualueiden sertifioinnissa ja luomupaikkatiedon käytön tehostamisessa
  - Useat eri raaka-aineet, etenkin mo:n luvalla kerättävät: teknologian kehittäminen?
  - Uudet käyttäjät ja käyttäjäryhmät jakamaan kustannuksia: matkailu, maabrändi, myös aineeton käyttö, esim. julkiset metsänomistajat: vastuullisuus, ekologisuus ja imago
- Kartoitetaan teknisiä mahdollisuuksia (esim. mobiili luomupaikkatieto), lainsäädännöllisiä reunaehtoja, kustannuksia ja yhteistyötahoja luomusertifiointiin vaikuttavan metsätiedon käytössä ja siirrossa.

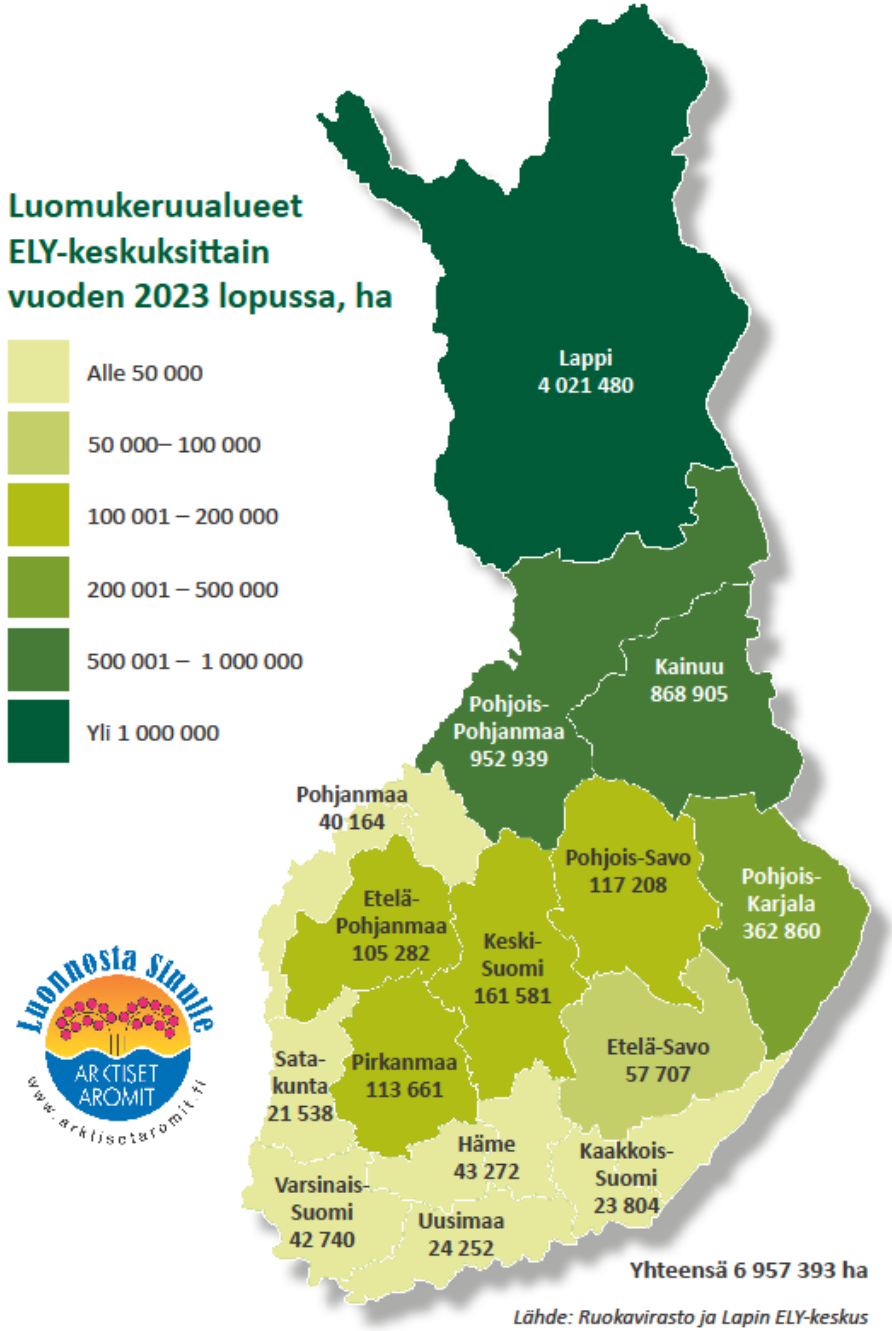

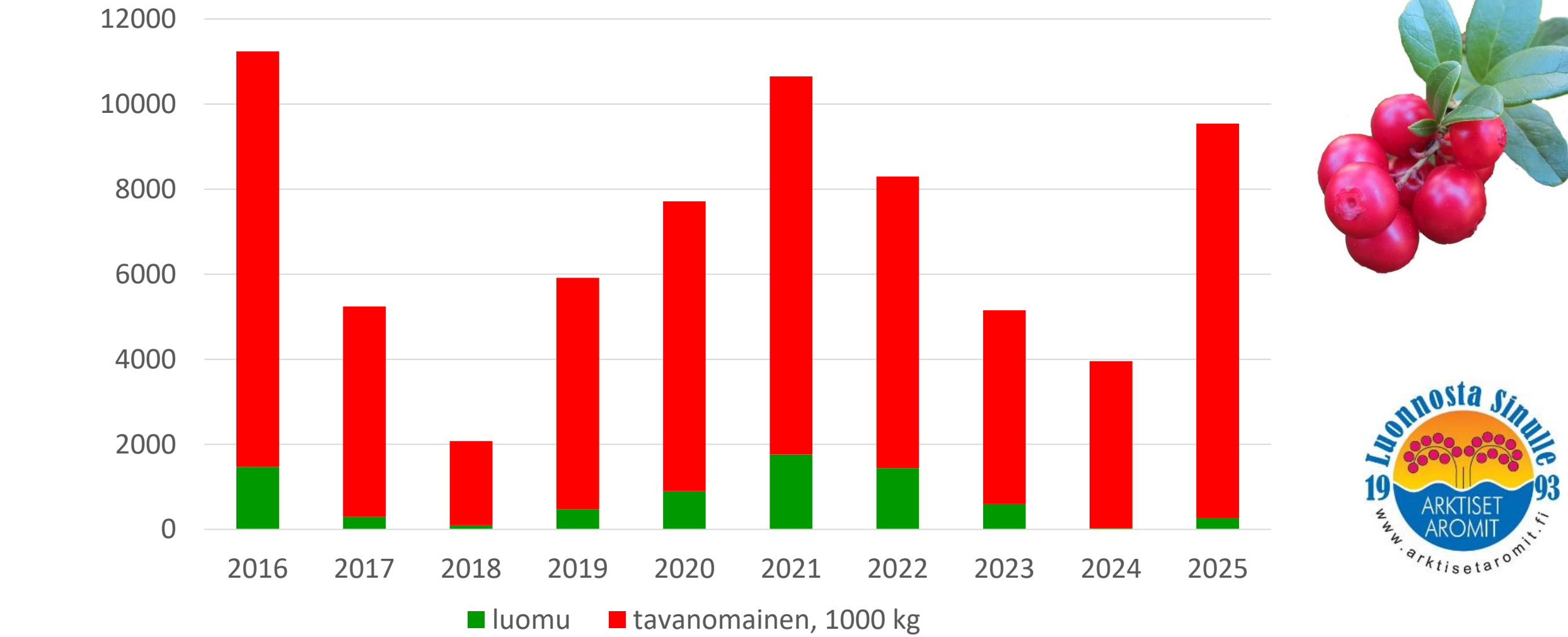
Luomukeruualueet ja luomukeruun tavoitteet

- Luomukeruualueita on tällä hetkellä jokaisen elinvoimakeskuksen alueella
- Alueet lähes ennallaan vuodesta 2023
- Luomu 2.0 ohjelman toimeenpanosuunnitelmassa (8.2.2023) isot tavoitteet:
  - Luomukeruutoiminnan potentiaali on hyödynnetty maksimaalisesti tuotantoalan, tuotannon, talteenoton*, jalostusasteen, tuotteiden, kulutuksen, viennin ja myös aineettomien arvojen osalta.
  - Luomukeruutuotanto on osa kannattavaa metsätaloutta: Käytössä on kestävä, oikeudenmukainen, kustannustehokas ja digitaalinen metsätietojärjestelmä, johon on integroitu kaikki relevantti tieto luomukeruusta
  - Keruuluomu on osa Suomen maabrändiä ja suomalaisen luomun tarinaa

*luvanvaraisten raaka-aineiden markkinoille saattaminen edellyttää talteenoton teknologian ja logistiikan kehittämistä

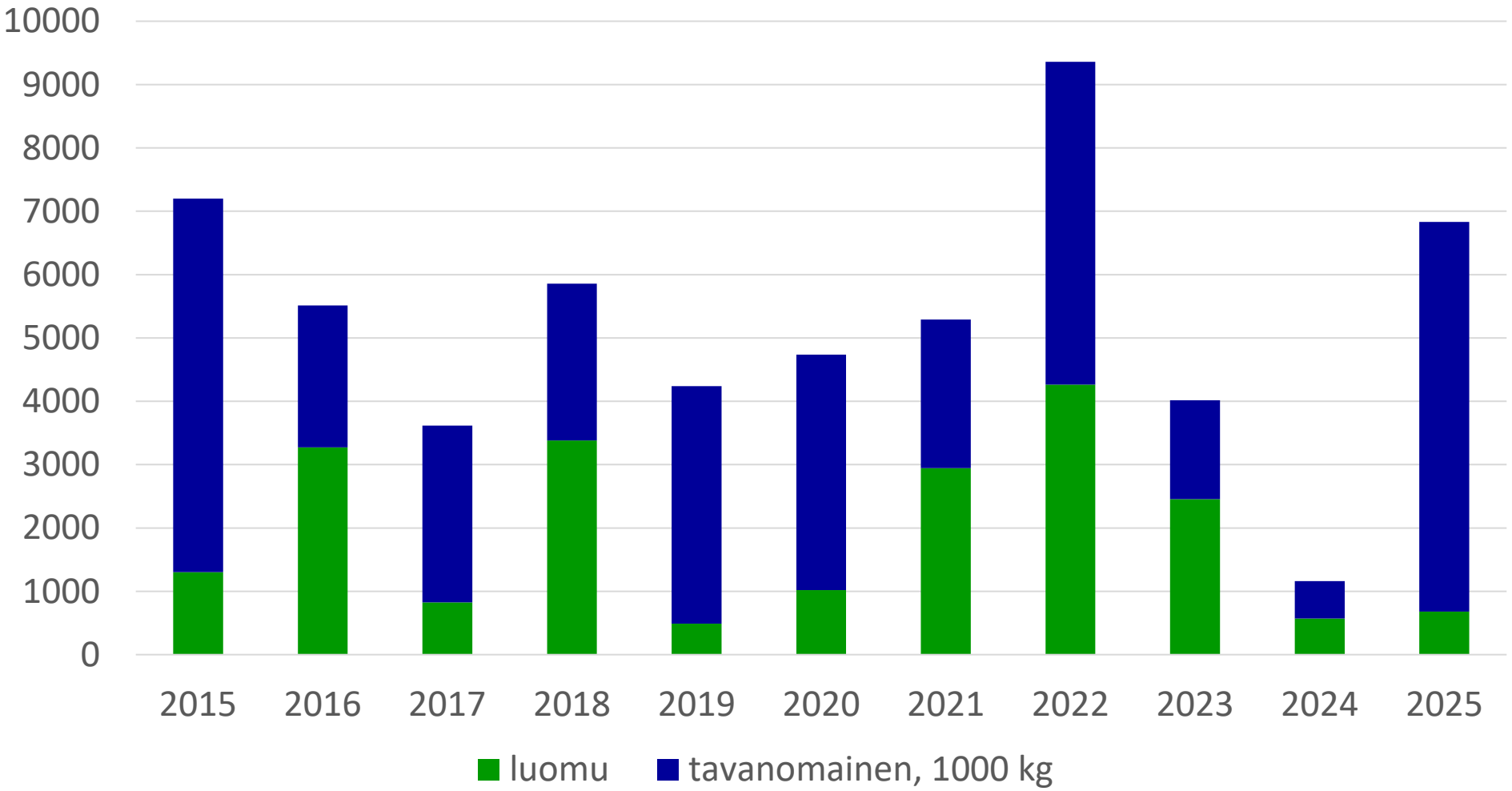

Puolukan kauppaantulomäärät ja luomun osuus

Lähde: Ruokavirasto/Kantar Agri Oy, Marsi 2025

Mustikan kauppaantulomäärät ja luomun osuus

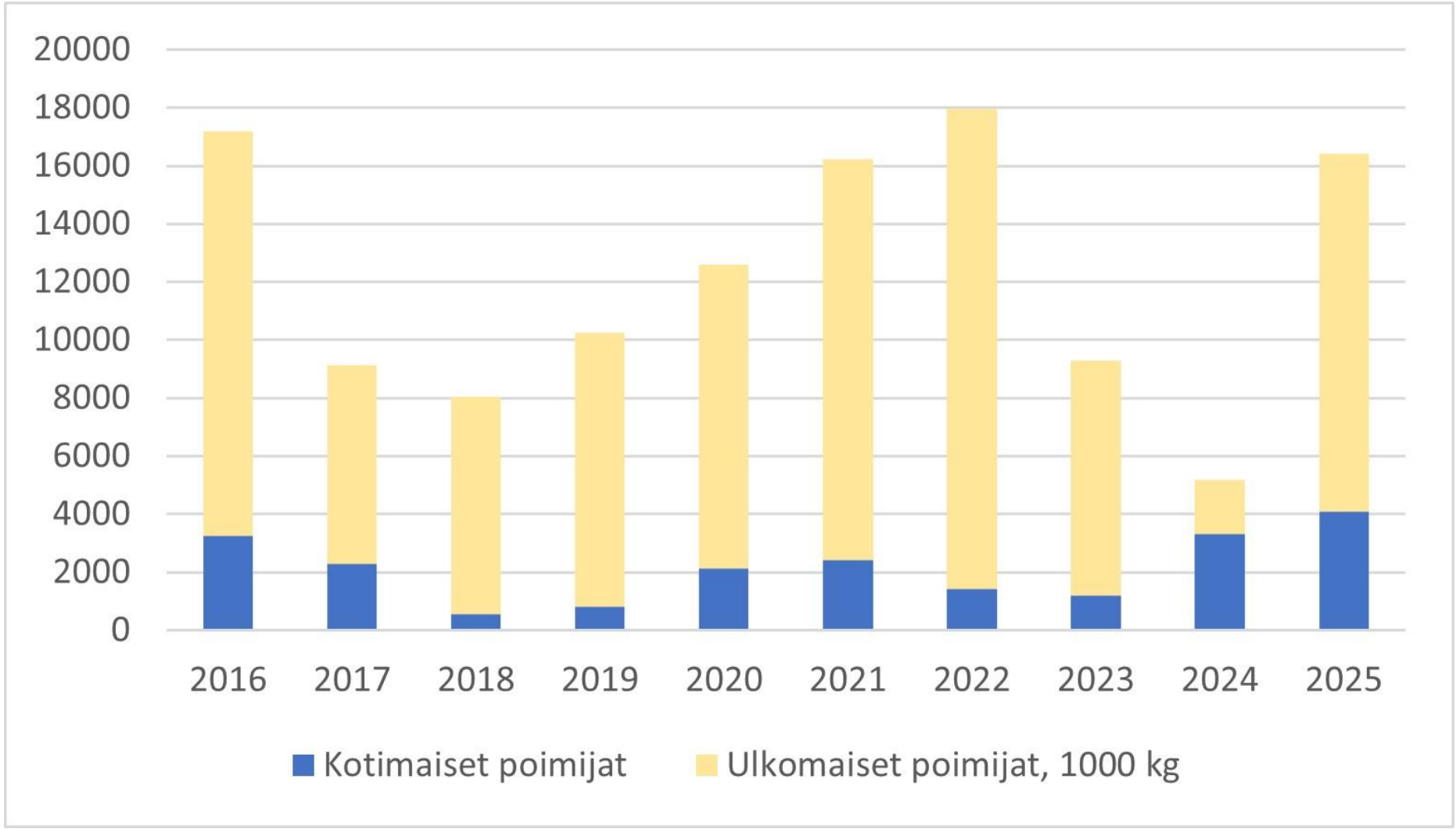

Lähde: Ruokavirasto/Kantar Agri Oy, Marsi 2025

Kotimaisten ja ulkomaisten poimijoiden poimintaosuudet luonnonmarjamääristä

Lähde: Ruokavirasto/Kantar Agri Oy, Marsi 2018 ja Marsi 2025

Luomusertifiointi ei rajoita metsänhoitoa

- Kiellettyjä ovat juurikäävän torjunta urealla, kemiallinen heinäntorjunta ja tietyt kemialliset lannoitteet (ne, jotka eivät ole sallittujen listalla) .
- Sallittuja ovat tuhkalannoitus, juurikäävän torjunta harmaaorvakalla sekä useat luomukasvintuotannossa sallitut lannoitteet (esim. monet boorilannoitteet), maanparannusaineet ja kasvinsuojeluaineet.
- Kielletyillä aineilla käsitellyt **alueet** rajataan pois luomusta siirtymäajaksi
- **Luomusertifiointi ei estä toteuttamasta tarvittavia metsähoitotoimenpiteitä talousmetsässä.**

.

Torjunta-aineiden käyttö metsässä

Muutama iso metsätoimija on jo siirtynyt käyttämään kantokäsittelyssä harmaaorvakkaa urean sijaan.

Tällä hetkellä urean käyttö aiheuttaa suurimmat poisrajattavat alueet luomusopimuksissa olevilla metsätiloilla. Tulevaisuudessa luomukäytössä olevaa pinta-alaa on mahdollisuus kasvattaa merkittävästi, kun pois rajattavia, ureakäsiteltyjä aloja ei enää ole. Tämä vaikuttaa merkittävästi luomukeruualueiden sertifioinnin työmäärään.

MetsäGroup:

- https://www.metsagroup.com/fi/puunhankinta/kestava-kehitys/kestavan-kehityksen-tavoitteemme/fossiiliset-kemikaalit-puunkorjuussa/
- **Stora Enso**
- https://metsatrans.com/artikkeli/7423/stora-enson-suomen-puunhankinta-siirtyy-harmaaorvakkaan-kayttoon-kantokasittelyssa
- **Metsähallitus:**
- https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2025/05/metsahallituksen_ilmasto-ohjelma-2025-2030_final.pdf

Luomusertifiointiin liittyminen

Luomukeruualueita voi liittää valvontaan kahdella eri tavalla:

Perusmalli

- metsänomistaja liittää itse omistamansa metsät luomuvalvontaan

Selvittäjämalli

- keruualueen selvittäjä liittää muiden omistamia metsiä luomuvalvontaan. Tämä edellyttää, että metsänomistaja on hyväksynyt tai tarjonnut metsänsä liitettäväksi luomuvalvontaan. Selvittäjämallilla liitetyltä alueelta voi tällä hetkellä kerätä vain jokaisenoikeudella kerättäviä luomuluonnontuotteita.

Molemmissa tapauksissa keskeinen vaatimus on, että metsänomistaja sitoutuu noudattamaan luomutuotannon ehtoja metsässään.

Lisätietoja: Alueen liittäminen luomukeruuvalvontaan - Ruokavirasto

Lainsäädännön tulkinnan muutostarve

- Tällä hetkellä luomukeruualueista sertifioidaan samalla sopimus- ja tietopohjalla kahteen kertaan, esimerkkinä Metsähallitus
- Luomuvalvonnassa mukana oleva yritys hankkii jokaisenoikeudella kerättäville raaka-aineita varten **selvittäjämallin** luomupaikkatiedon
- Jos sama yritys haluaa kerätä samalta alueelta esim. kuusenkerkkää, on yrityksen hankittava samaan tietopohjaan perustuva **perusmallin** luomupaikkatieto metsänomistajalta eli Metsähallitukselta
- *Luomulainsäädännön uudistamisen yhteydessä oli näkemyseroja, voiko selvittäjämallilla valvontaan liitetyltä alueelta saada luomupaikkatiedon myös metsänomistajan luvalla kerättäviin raaka-aineisiin*
- *Esteenä perusteltiin tulkinta **elintarvikelain** markkinoille saattamisesta, jonka mukaan markkinoille saattajan on oltava luomuvalvonnassa*

Elintarvikkeen määritelmä

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 178/2002*,

elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä

2 artikla

Elintarvikkeen määritelmään eivät sisälly

c) kasvit ennen niiden korjuuta

* https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:02002R0178-20260101&qid=1780398726463#enc_1

* Marjaana Pitkänen. 2020. Selvittäjämallin käyttäminen kaikilla luomukeruutuotteilla.

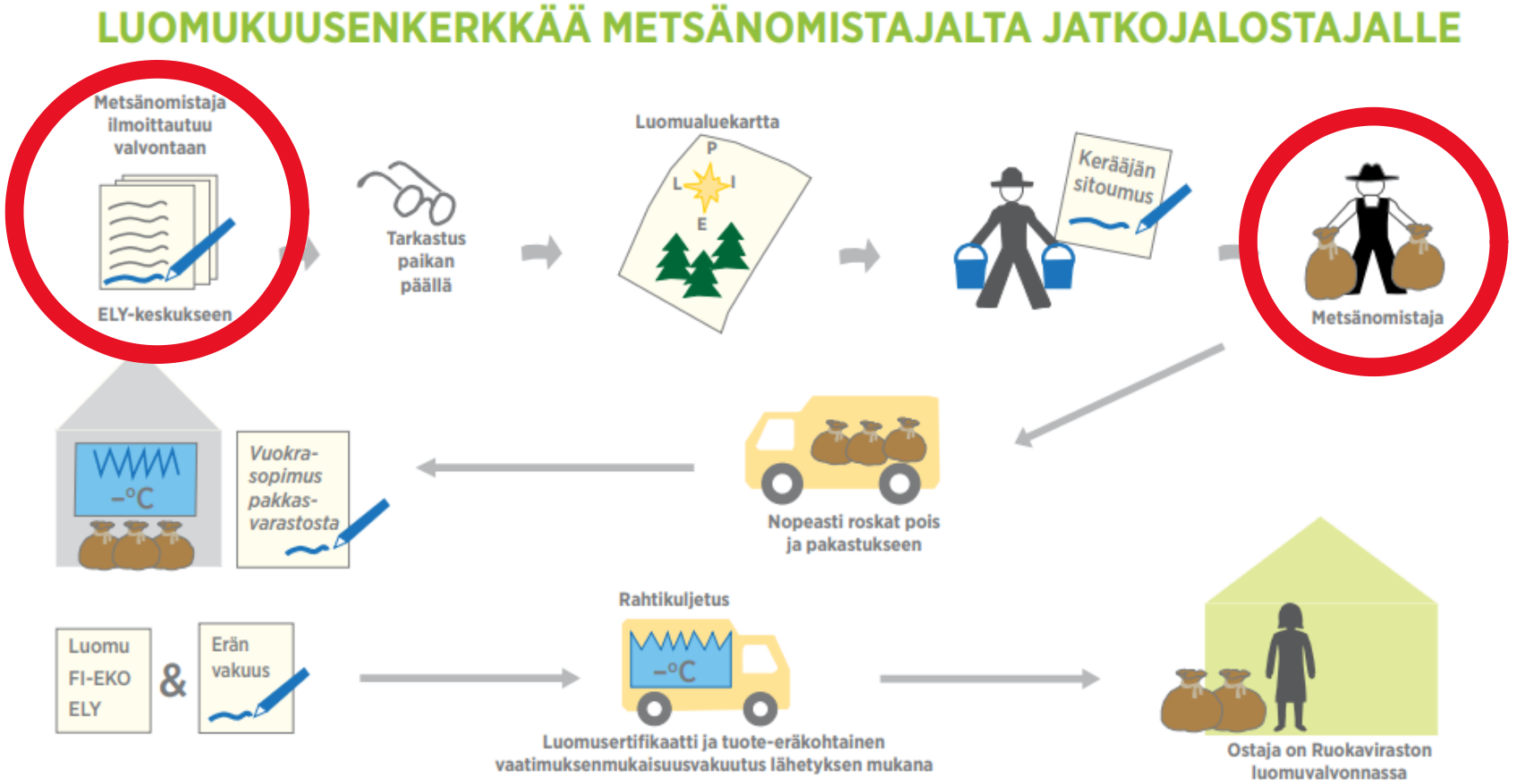
HUOM! Tulevaisuudessa **selvittäjämallia** on voitava käyttää **kaikkien luomukeruutuotteiden kaupallistamisessa**, jolloin se on metsänomistajalle houkutteleva ansiomahdollisuus.

Perusmalli – metsänomistaja liittyy valvontaan

Luomuvalvontaketju perusmallilla

https://www.arktisetaromit.fi/binary/file/-/fid/5366

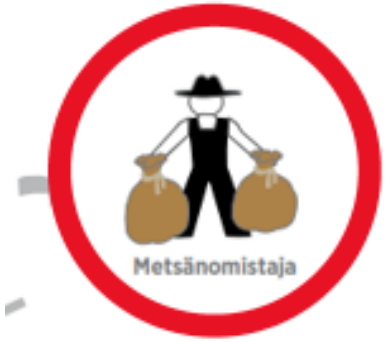

Selvittäjämalli – selvittäjä liittää alueen valvontaan

Selvittäjä liittää alueen valvontaan
Ruokavirasto tarkastaa selvittäjän toiminnan ja myöntää sertifikaatin

Selvittäjä ja metsänomistaja tekevät sopimuksen, jossa metsänomistaja sitoutuu ilmoittamaan metsänhoitotoimenpiteistä

Luomuvalvonnassa mukanaoleva yritys hankkii luomupaikkatiedon selvittäjältä ja tekee sopimuksen metsänomistajan kanssa keruuoikeudesta

Luomuvalvontaketju ei katkea selvittäjämallillakaan!

Kuusenkerkän valtava potentiaali odottaa kerääjäänsä

Kuusenkerkkää voitaisiin kerätä Suomen metsistä vuosittain **yli 80 miljoonaa kiloa.**

>

Keräyspotentiaalista käytetään nykyisin **alle 1 %.**

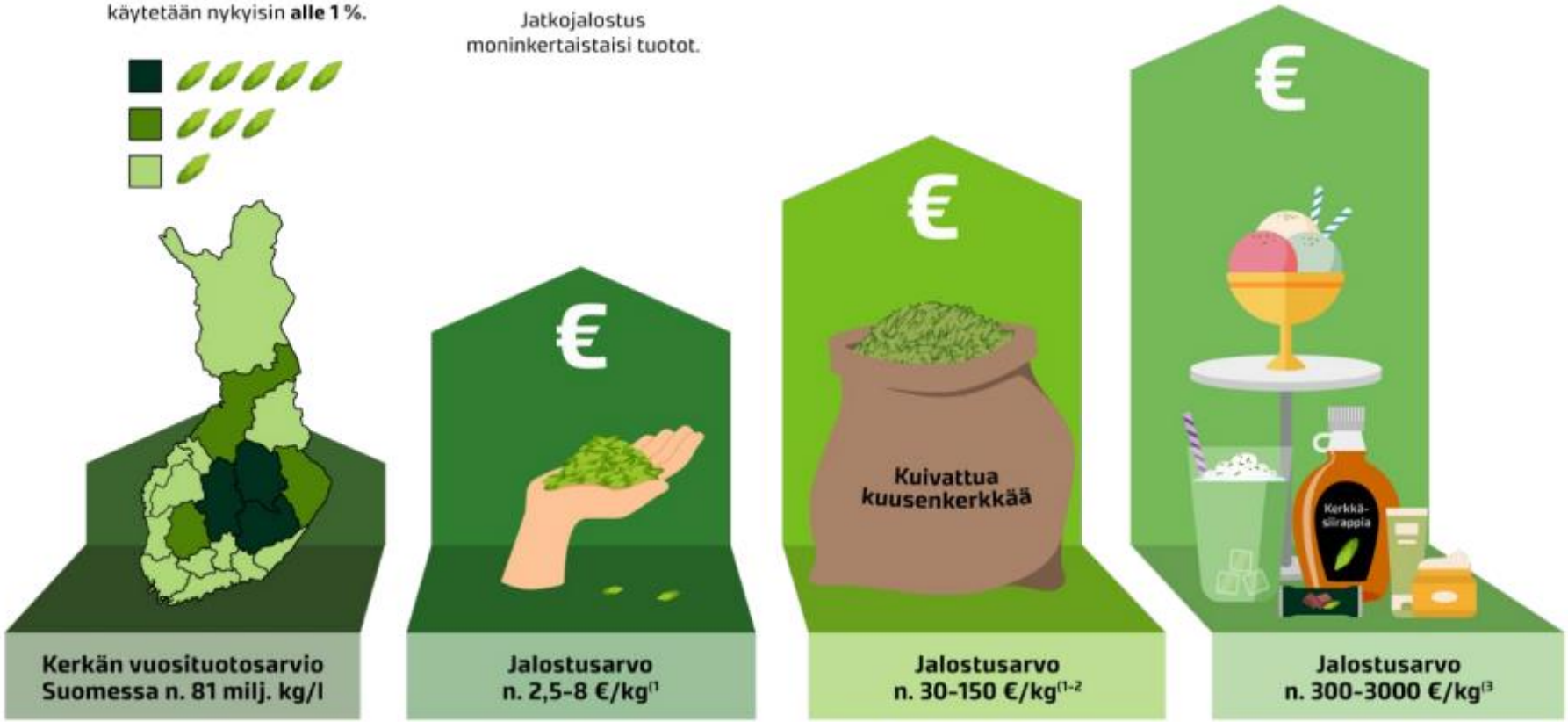
Keruusta on mahdollista saada esim. metsänomistajille ja kerääjille lisätuloja **530 miljoonaa euroa.**

>

Jatkojalostus moninkertaistaisi tuotot.

Arvonlisäys edellyttää hyvää laadunhallintaa koko tuotantoketjussa keruusta säilytykseen, esikäsittelyyn ja tuotantoon. Erityisesti kylmäketjusta on huolehdittava.[4]

Laatujärjestelmän kehittäminen helpottaisi tuotteiden brändäystä ja vientiä.

1 Vaara ym. 2017. Luonnontuotteista merkittäviä lisätuloja metsänomistajille ja yrityksille.
2 Silvonen J. 2019. Kuusenkerkän (Picea Abies (L.) Karst.) käyttö helsinkiläisissä ravintoloissa ja kuusenkerkän keräämiseen kuluva aika.
3 Kuusenkerkän kuluttajan maksama kilohinta arvioitu erilaisista markkinoilla olevista juoma-, siirappi-, jauhe- ja uutetuotteista.
4 Jyske ym. 2020. Sprouts and Needles of Norway Spruce (Picea abies (L.) Karst.) as Nordic Specialty – Consumer Acceptance, Stability of Nutrients, and Bioactivities during Storage.
Luomua ja luonnontuotteita metsävaratietoihin – LULUme, www.metsakeskus.fi/lulume

Luke
LUONNONVARAKESKUS

https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/document/tulevaisuuskatsaus-luonnontuotteet.pdf

Luomukeruualueet matkailussa ja brändityössä

- Luomukeruualueita ei tunneta eikä hyödynnetä riittävästi!
- Maapinta-alastamme noin 23% on luomukeruualuetta
  - Olisiko syytä tarkistaa luomutavoitteita ja lisätä luomupeltopinta-alan tilalle tai oheen luomun osuus maapinta-alasta? ;)
- **Lapissa ja Kainuussa peräti 43% maapinta-alasta on luomukeruualuetta**!
- Hyödyntäminen
  - Matkailussa
  - Osoituksena kestävästä metsänhoidosta ja vähäisestä kemikaalien käytöstä
  - Koko Suomen brändityössä!

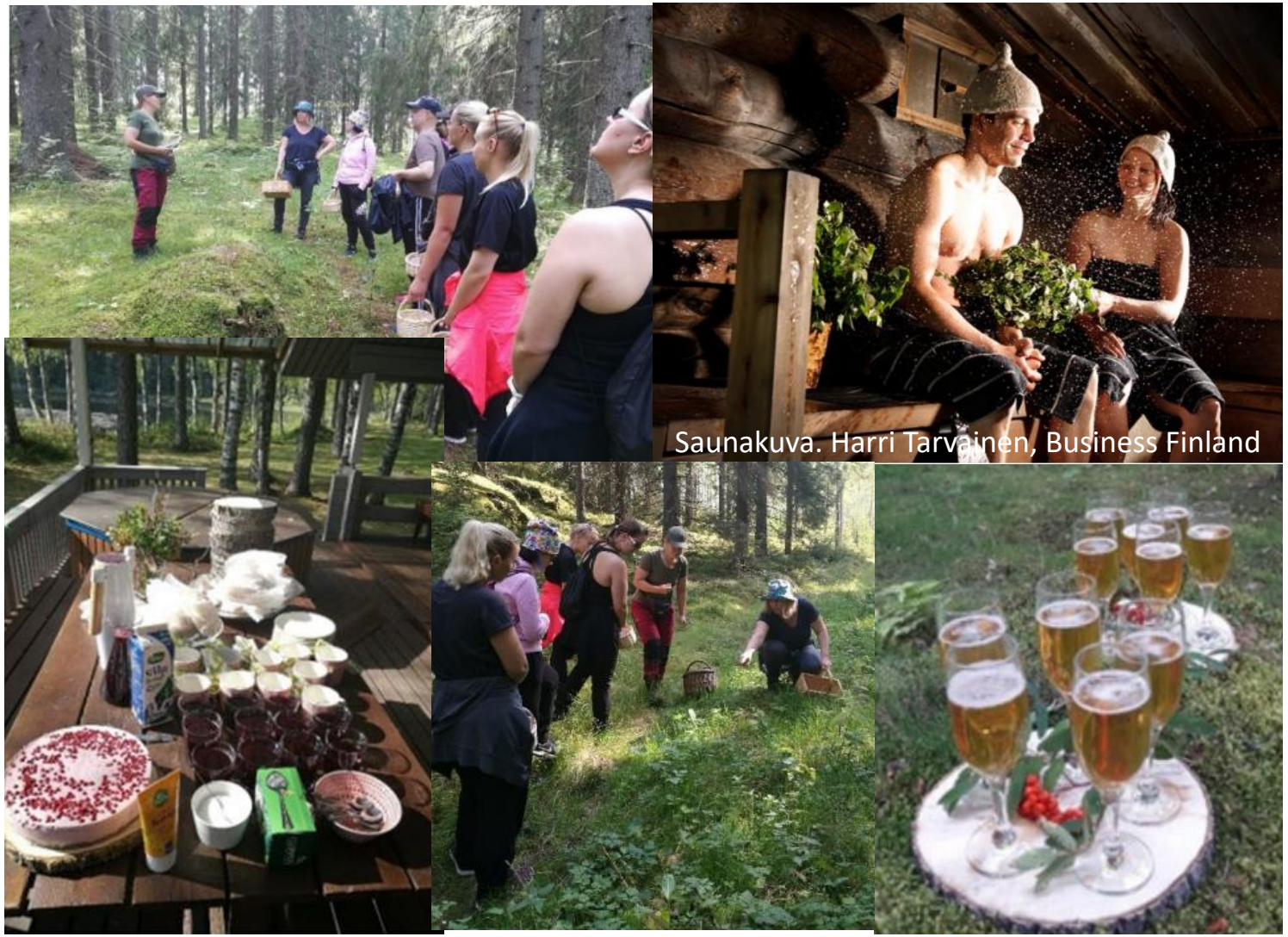

Luomukeruualueet ja -tuotteet matkailussa

- Lähde luomun matkaan! – Luomun lisäarvon hyödyntäminen Etelä-Savon matkailuyritysten liiketoiminnassa
- Hankkeessa mm. selvitettiin luomumatkailun tilannetta Euroopassa ja Suomessa ja ideoitiin ja kehitettiin yhdessä hankkeen yrittäjien kanssa uudenlaisia matkailutuotteita, joissa luomu on jossain muodossa mukana.
- Ideoista kahta, luomusauna- ja luomumetsäretkikonseptia. pilotoitiin testiasiakkailla
- Luomukeruualueet ja –tuotteet olivat vahvasti mukana!

Saunakuva. Harri Tarvainen, Business Finland

Vastaa nopeaan kyselyyn luomukeruutuotteista ja –alueista!

https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/142111/lomake.html

Kiitos!

Birgitta Partanen
birgitta.partanen@arktisetaromit.fi
040 580 1186

Eija Vuorela
Osuuskunta Kaamoskehrä
e.l.vuorela@gmail.com
p. 040 715 1820

Arktiset Aromit ry – yli 30 vuotta yhteistyötä luonnontuotealan hyväksi